

ANKARA

30 Mayıs 1946

Gıyabi Dostum

Sayın Bay Ziyad EBÜZZİYA

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.2243

Asil bir ailenin Necip evlâdı olduğunuz kadar Yüksek bir mesleğin ideal ve ünlü yazarı olmanız hasebiyle bu gün size hitab etmeği uygun buldum.

Memleketimizde ileri matbaacılığın kurucularından olan Tefik Ebüzziya ailesinin verimli eserlerinden biride muhakkakki Tasviri Efkârdır.

Genç sahiplerinin elinde ve yeni adı ile (Tasvir) Baha biçilmez bir kıymet olduğubu isbat etmiş asırlık mazisile Rüşte ermiştir; Sadık bir okuyucu sıfatıyla sizi ve gazetenizi en samimi duygularıyla tebrik ederim.

Cennet Mekân dedeniz Tefik bey İstipdat devrinde Konya'da ikâmete memur iken o civarın ünlü hocalarından ve aydınlarından olan merhum büyük babam ile çok samimi arkadaş olmuşlar bazı hikâyelerini dinlemiştim; Hakikaten öncüleri oldukları davayı bu gün evlâtlarına, bilhassa sizler gibi liyakatli evlâtlarına bırakmış olduklarını ve bu Vatan vazifelerinin bihakkın ifa edilmekte olduğunu görmekte dedelerimizin dostluğundan mülhem kendimi eski bir aile dostu addederek naçiz bir torun sıfatıyla bahtiyarım.

1940 yılında vazifeten Konya'nın Beyşehir ilçesinde bulunuyordum orada pederinizin dostlarından olan Adnan Sonçağ Kaymakam ~~KAYMAKAM~~ bulunmakta idi bir gün beni gördü EBÜZZİYA zade Velit bey tasviri Efkâra muhabir istiyor sizin isminizi bildirelim bu işe sizi münasip gördüm vesikanızı hazırlayalım dedi.

Kendilerine muvafak cevapını verdim ve bir şeref addettiğimi söyledim; Zaten o sırada bazı gazetelerin muhabiri Konyada çıkan Ekekon'nunda da yazı ailesinden bulunuyordum.

Vaziyet bu merkezde iken ani olarak benim oradan ayrılmam ve bir müddet sonrada Adnan Sonçağın başka bir göreve tayinile çok saydığım Velid EBÜZZİYA beyin Tasviri Efkârına muhabir olmak Nasip olmadı; 1944 yılında pederinizin terki hayat etmesi memleketimiz için yeri doldurulamıyacak kadar elim bir ziyâ olduğu gibi bende fikirlerinin hayranı olduğum kültür ordusunun bu ebedi kaybının yasını tuttum mekânı Cennet olsun.

Bilhassa bir senedenberi Demokrasi ve memleket hizmetine hasrettiğiniz kıymetli fikirlerinizin hayranı olmakla beraber gazetenizin naçiz bir uzvi olmak arzusu bende şiddetle yer etmiştir.

Sütunlarınız müsaitse, yazılarımdan memleket için istifade edileceğine

Kanaat getirilirse Lütfen bildiriniz hiç bir ücret hiç bir yardım bek lemeden memleket kültür ordusunun bayrağı addettiğim ((TASVİR)) gazete- si bayraktarlarına su taşımağı bir millet borcu bilir kendime şeref adde derim.

Mektubumu bitirirken selâm ve saygılarımı bildirir en derin duygularımın kabulünü arz ve istirham ederim Efendim.

26 Mayıs tarihli Tasvirdeki baş makaleden dolayı Cihad Baban'ı da taktir dolu hislerimle selâmlarım Gıyabi Üstadım Ziyad EBÜZZİYA

Hamza Fevzati Gür

Adres: Kurtuluş mahallesi

Dilek tepe No: 17

ANKARA

Hamis

Ziyad Bey Şayet ilişik yazımı neşredekler olursanız bir ~~XXX~~ okuyucu mek tubu filân diye şikâyet şeklinde değilde Ankara mektupları yahut doğru- dan doğruya bir makale olarak imzam tahtında ~~XXXXXXXX~~ dercedilmesini arzu ediyorum icap ederse gelecek sefer ki mektubumda ~~XXXXXX~~ Fotğraf ve vazifemde bildiririm.

Bir istirhamım daha var gerçi bu usule aykırıdır basılmayan yazılar iade edilmez ama sureti mahsusada size gönderdiğim için basılmazsa yani gazetenizde dediğim şartlar altında intişar etmesine müsaade burulmazsa makalemi iade ederseniz memnun olurum esasen bu harp içindeki idaresiz- likleri bir kitap halinde neşretmek istediğimden bu makalede belki ora da yer alır fakat istirhamım mutlaka bu yazımın gazetenizde makale şek- linde neşridir siz bilirsiniz Ferman efendimizindir diye Osmanlıca bir ısmarlama tabir var ~~XXXXXXXX~~ başınızı ağrıttım fikrimi izah edebildimmi? hilmem hadi Allaha amanet olunuz

Not: Makalemi tasvirden sonra daktiloda tekrar yazamadım bunu benim zevksizliğime ~~XXXX~~ ve alakasızlığıma ~~XXXX~~ atfetmemenizi, im- kânsızlık icabı olduğunu bilhassa mazeretimin kabulunu istirham ederim efendim.

Seçimler ve Yakın Tarihe bir bakış

Ankara'da seçim bürolarında gördüklerim

Muhtar seçimleri yapılmadıkça millet vekili seçimlerine gidilmemelidir;

Memleketi bekleyen Tahakkümden Millet Nasıl kurtulur;

Hürriyetin Ezeli ve ebedi aşığı olan milletimiz altı asır Osmanlı imparatorluğunun acı ve tatlı hatıralarıyla ve bir çok Cemaatlarla yaşadık tan sonra Büyük Fransız ihtilâlinin neticesi hemen her memlekette milli duygular şahlanmıştır; Bu cümleden ~~XXXXXXXXXX~~ olarak Osmanlı İmparatorluğu camiasına dahil memleketlerde ayrılık ve milliyetçilik zihniyeti yer edince bu siyasi kurul zamanla parçalanmış ve nihayet 1918 birinci cihan harbi sonunda bu imparatorluk tarihe karışmıştır; .

Şunu Unutmamalıdırki Dünyada cihanmertlik, hoş görürlük, insan şahsına hürmet tek kelime ile adalet bu asil milletin ezeli geleneklerindedir. Hal böyle ~~XXXX~~ olunca bu camiayı parçalayan ne idi Milliyetçilik hisleri olduğu kadar ~~XXXXXXXX~~ iş başındakilerin gaflet ve şahsını severliğidir.

Bu gün Dünyanın en asil ~~M~~ bir milleti olduğumuz kadar içinde yabacı unsurlar yok denecek kadar az olan Büyük Türk milleti, milli hudutları içinde en titiz ve kimsenin bir santim hakkı bulunmayan bir küldür.

Gelelim asıl mevzumuza imparatorluk devrindeki birinci, ikinci meşrutiyet ~~devrindeki~~ ^{Zam anında yapıldı} yarım yamalak seçimler müstesna ~~XXXXXXXXXX~~ Milletimiz Büyük önder Ebedi şef Atatürk'un cihanşumul görüşleri sayesinde kurtuluş savaşına. ölüm kalım harbine girmeye karar verilince İstanbul meclisinden kurtulmuş olanlarla milletin kendi iradesile seçtiği mümessiller 23 Nisan 1920 de açıldı ve malum olan neticelerle bu büyük millet yeni bir dönüm ve devrim yapmıştır.

Cumhuriyetin ilânından ve serbest ^{Furka} ~~Parti~~ denemelerinden sonra tek parti sistemine devam edilmiş basılan ve hazır olan liste ikinci seçmenler tarafından alınıp olduğu gibi sandığa atılmıştır.

Böyle ittifakla iki dereceli seçime alışan ^{Halkımız} ~~milletimiz~~ (İsmet İnönü'nün önderliğinde milletimizin Siyasi gelişimi sonucu olarak ilk defa 26 Mayıs pazar günü ~~milletçe~~ tek dereceli seçim yapılmıştır.

Bu hal ^{ilgin} Demokrasi ileri bir adım isede seçimden beklenen sonuç itibarile pek elverişli olmamıştır;

Bunun sebebi a- Milletin tek dereceli seçime ilk defa iştirak etmesi
b-Muhalif partilerin te**fb**irsizliği ve işi lafta bırakması

C - C.H.Partisinin hazır listelerini gelene tutuşturulması ve hemen her yerde onun hükümlerinin olması pek tabidirki bunlar zamanla düzelecektir.

Bu Münasebetle 26 Mayıs pazar günü Ankara'da ki belediye seçim bürolarında gördüklerimi ilerisi için faydalı olur ümidile izaha çalışacağım.

Oturduğum Mahallenin bağlı olduğu 96 Nolu seçim bürasuna oyumu kullanmak üzere eşim ve bir aylık çocuğumla birlikte saat II de uğradım, evimin numarasını açtırdım dilek tepe I7 Noda üç aile oturmaktadır üçümüzde beyanname verilmiş olup doldurularak hazır edilmiş ve aynı günde mahallenin bekçisi gelip almıştı; Her nedense I7 no unutulmuş I8 noya geçilmiş meğer unutulmuş yalnız bu üç hane değil bizim mahallede ~~XXXXXXXXXXXX~~ seçmenlerin yüzde yirmi si unutulmuş içlerinde Türkiyede ilk otomobil kullananlardan Hüseyin kaçarda benim gibi evini ismini bulamamış, hemen üç evde biri unutulmuş yahut beyanname verilmemiş buda aceleciliğin bir neticesi seçimin bozuk gitmesine dördüncü sebeptir zannederim. Artık işi yoksa bütün mahalle seçim defterinde ismi yok diye mahkeme kapılarına;

Oradan Çıkıp 92, ⁹⁶, 97 sayılı seçim birolarına uğradım her yerde muhalif partilerin hiç bir faaliyetine rast gelmedim; hatta orada oldukları bile belli değil hemen her tarafta Halk partisinin kesin faaliyeti her memurun göğsünde C.H. P. sinin rozeti göze çarpmaktadır; Polis ona müzahir memurların çoğu o mahallenin ihtiyar heyeti aza**ş**ından münevverler hariç gelene liste hazır buyurunuz. atınız yarı aydınlara isterseniz beyaz kâğıdı alıp 82 isim yazınız isterseniz burada hazır ~~mektup~~ ^{liste} var atınız takfiye maksadı ile aman canım ne olacak işin yokta 82 isim mi yazacaksınız? işte hazır liste al at git işine.

Bütün birolarda gördüklerim bunlardan ibaret değildir; diğer parti müşahitleri birer kölge bu kabahatlarda muhalif partilerin ^{dir} C.H.P. si iktidar partisi olduğu halde müsbet tetbiride ihmal etmemiştir.

Kâtip çelebi gibi seyahata çıktım maksadım yalnız memleket sevgisi ile çarpan kalbimi doğacak güneşin esrarlı ışıkları arasında saf aydınlığının ve milletimin gelecekteki azimli enerjik ruhunun her büyük işi bu milletin başarına kudretine haiz olduğuna ~~inandırma~~ ^{Şahit Kelmektir.}

Güzide seçmenler muhiti olan Çankaya ilkokuluna, oradanda Ankara'nın göbeğinde ulus meydanı yakınlarındaki Defterdarlık binasında bulunan 76 No lu ^{Seçim} geldim içeriye bir göz attım her yerde gördüğüm manzara; dışarı çıktım biri yaşlı diğeri genç iki kimse konuşmakta kulak misafiri oldum konuşanların devlet memuru oldukları anlaşılıyordu.

Yaşlıca olan- Hadi girelim oylarımızı kullanalım?

genç olan- Kullanalım ama bir şeyler ~~XXXXXXXXXX~~ yazalımda öyle girelim

Yaşlısı- Canım ne yazacağız işin yokmu bu millet ötedenberi hazır mektuba alıştırtır bir liste alır atarız

Canım olurmu öyle şey

- Yaşlısı- neden olmasın aslanım hem biz memuruz mecburen halk partisine ve-
receğiz
- Genç- neden
- Yaşlı- neden olacak yarın beni vazifemden atarlarsa bu yaştan sonra dört
çocukla ne yaparım.
- Genç- Neden atsınlar canım işte Gazetelerde, Konfranslarda oylar serbesi
atılacak diye bar, bar bağırlıyorlar
- Yaşlı- çocuk olma sen hele başka bir yere ~~ney~~ verde gör? akşam polis ka-
pında yediğin dayak caba yarında açıklar yuvasında işin yoksa sürü-
m
- Genç - Öyle şey olmaz olursa ne yapalım zaten verdikleri para ile ayın ya-
sını zor buluyoruz yarı aç geçiyor meclistekilerin mağazası apartma-
n var belediyedekilerin dükkânı dezgâhı var yani hepsinin satılacak
matahı var yağın kilosu altı lira şekerin kilosu 185 kuruşa daha dün
indi etin kilosu iki lira belki benim gibi beş kuruşun ne demek ol-
duğunu günde beş kerre acı ile hissedem bir vatandaş seçerim diyerek
kalemimi çıkarıp içeri girdiler bende evimin yolunu tuttum yolda hep
bu muhavereyi düşünerek yuvama döndüm.

Akli selim sahibi her vatandaş artık bu memlekette pahalılığın
tarihte ve içinde bulunduğumuz asırda görülmemiş derecede yüksek olduğunu ka-
bulde müttefiktir.

Bir tarım memleketiyiz altı senedir ekmeği karne ile yiyoruz ra-
ndımanı belisiz hemde altı misli fiatla

bir hayvan ve tarım ürünleri yurdunda yaşıyoruz yağın kilosu
altı lira harpten öncekine nazaran 7 misli fiatla hemde içinde neler yok
şeker fabrikalarımız var daha şekerin kiloso 185 kuruşa dün indi
harpten öncekinin altı misli fazlasıyla 20 misli fiatla yediğimizi unutuyoruz
bunlara sebep kim neden aramıyoruz harp mi hayır harbe giren me-
mlektler bizden ucuzdur neden insafılı iki satır yazana ateş püskürtüyor uz?

Müttefikimiz ingiltere bir ziraat memleketi olmadığı ~~KAYAK~~ ve
bir ölüm kalım savaşından çıktığı halde daha ekmeği yerse yeni karne ile yi-
yecek; dahası var Fıransa Mahvoldu üç defa yandı yıkıldı taşı taş üstünde ka-
madı karneyle ekmeğe satmağa teşebbüs eden fırınlar yok edilmek üzere hücumu
uğradı bizim durumumuz dahamı fena?

Amerika harbin sonuna kadar fiatları normal seviyede tuttu %25te
yukarı çıkarmadı halende uğraşmaktadır halbuki baskına uğradı harbe girdi yi-
llarca harp etti.

Ya Romanyaya ne buyrulur Romanya ~~XXXXXXXXXXXX~~ Bu harp içinde
üç defa istilâya uğradı Kominst oldu, Nazi oldu, diktetör oldu, oldu, oldu
devlet millet kalmadı Geçenlerde İstanbuldan geçerken demekte bulunan Romanya
Başbakanın eşinin bildirdiğine göre şekerin kilosu bizim paramızla ~~60~~ 60 kr
kadar ~~XXX~~ olduğu anlaşılmaktadır;

İnsaf efendiler insaf 939% yılında 10-15 bin lirası olan kimseler bu gün 200 hatta 300 ~~XXX~~ yüz bin ~~1XXXXXX~~ Lira sahibidir bunlar kimin sırtından emildi tabiidirki %500 ~~kâsık~~ ile temin edildi 940 yılında 25 lira ücretle ~~marifetinde~~ çalışan bir köy kâtibinin bu gün 14 bin liralık bir otomobil ile 2 iki tane ~~gıft~~ atlı arabası vardır şahsen at beslemektedir buda köylerde yapılan mektep paralarından temin edilmiştir bu kimse ilk mektep mezunu siska hastalıklı hiç kimseden yardım göremesine imkân olmayan bir kimsedir bu böyle yaparsa ~~XX~~ var hesap et bunu kimse sormamaktadır.

ne memur maaşlarına zam nede vergileri artırma bu memleketi kurtarmaz piyasayı düzenlemek emisyonu düşürmek lâzımdır Çünkü memur maaşına yapılan ~~XXX~~ I kuruş zam piyasada iki mislile tesirini gösteriyor;

İsterseniz pazar yerlerini geziniz memur maaş aldığı günkü yiyecek satışları ile ay sonundaki fiatlara bir göz atın ayın 25 inde 40 kuruş olan kuru fasulye v. Sair ayın ilk haftasında 60 hatta 70 kuruşa satılmaktadır; Çünkü zavallı memur maaş aldı karaborsacı soyguncuda onun elinden soymağa karar verdi çünkü memur o gün üç buçuk kuruş almıştır işini yürüten memur başka verginin yükselmesi her sınıftan halkı yıkar Emisyonu düşürmek lâzımdır pa raya kıymet vermek icap eder 943 yılında Ankara Cumhuriyet merkez bankası kordiplomatik servisinde muvakkaten bulunduğum sırada bütün ejnebi paralarını mahalli haftalık kur üzerinden Türk parasına tafili vazifelerim arasında idi hemen her memleketin parasının alım kabiliyeti %50 yi geçmediği halde bu gün bizim paramız 939 yılına nazaran alım kabiliyeti)~~XXXX~~ 7-8 misli düşüktür altınımız var buğdayımız ~~Var~~ fakat intibak ve hayatı ucuzlatmak için tetbirimiz pek azdır asıl mevzudan çıkarak sözü uzattık.

Yarın köylünün tavuğu 25 kuruşa Yumurtası Bir kuruşa buğdayının kilosunu 5 kuruşa düşecek o vakit memlekette karaborsacıların vur guncuların tahakkümü baş gösterecek köylünün elini avcunu soyacak işte bu açık hakikatları görerek esaslı bir seçim ile milletin kendi iradesini kendisi tayin etmesi için evvelâ muhtar seçimleri sonra millet vekili seçimlerine gidilmelidir.

Belediye seçimleri göstermiştir ki bu işte mahalli ihtiyar ~~hüyetlerini~~ payı büyüktür; Bilhassa Nufusun %85 in köylerde bulunması ve köy muhtarlarının köylü üzerindeki tesiri unutulmamalıdır.

Saniyen Millet vekili seçimleri Temmuz, Ağustos aylarında yapılmamalıdır ya altı ay sonraya bırakmalı veya hiç olmazsa Ekim, Kasım aylarında yapılmalıdır çünkü köylerde yaşayan % 85 Yurtdaşımız Temmuz, Ağustos da bir gün değil bir saat bile başını kaşımağa vakti yoktur.

İşte memleketin bütün aydınları ve Sayın Milli şefimiz bu vaziyetleri i taktir buyurarak milleti her zaman olduğu gibi doğru yoldan yürütmesine ne sağa ne sola sapmasına meydan vermeyeceklerine eminim. Çünkü bu millet kağı pahasına elde ettiği saadetinin polatikacı mevki düşkünlerine hırsı galebe çalanlara asla müsaade etmemelidir sağ duyu iyi vatandaşlık zihniyeti içinde işin ehemmiyeti kavranmalı ona göre tetbir almalıdır;